

SYLLABUS (II ciklus studija)

Odsjek	Odsjek za sociologiju – Studijski program sociologija i etnologija				
Naziv kolegija/ nastavnog predmeta	Antropologija modernosti				
Šifra/kod	ETNO 423	Status (obavezni ili izborni)	Obavezni	ECTS	5
Ciklus studija	II	Semestar	III	NPP 2019/2020	
				Studijska godina	2025/2026. 2026/2027.
Preduvjet za upis kolegija/nastavnog predmeta	nema				
Jezik izvođenja nastave	BHS				
Nastavnik/ca	Ime i prezime	Prof.dr. Stefaan Jansen			
	Kontakt podaci	Kabinet: 64 Email: stef.jansen@ff.unsa.ba	Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija.	
Saradnik/ca	Ime i prezime				
	Kontakt podaci		Termin konsultacija	Prema rasporedu konsultacija.	
Sedmični broj kontakt sati	predavanja <u> 2 </u> ; seminar <u> </u> ; vježbe <u> 2 </u>				
Kratak opis kolegija/ nastavnog predmeta	Ovaj predmet pruži analitičke alate iz (socijalne/kulturne) antropologije za razmišljanje o geografskoj i istorijskoj specifičnosti pojma 'modernost', i o ključnoj ulozi koja taj pojam igra u različitim shvatanjima savremenog svijeta. Odabrana etnografska istraživanja specifičnih obrazaca i dinamike u savremenom svijetu će poslužiti za upoznavanje različitih teorijskih pristupa za proučavanje pitanja modernosti i odnosa između njih. Šta znači 'modernost'? Na koji način se taj termin upotrebljava i u koje svrhe? Koje specifično shvatanje istorije on odražava? Koju ulogu pojam 'modernost' igra u normativnim idejama koje legitimiziraju i osporavaju određene poretke i procese u savremenom svijetu? U kakvoj je vezi modernost sa razlikama i nejednakostima u između ljudskih skupina oko svijeta? Kako antropologija može kritički pristupiti dominantnim shvatanjima 'modernosti' i njihovim efektima?				
Cilj kolegija/ nastavnog predmeta	(a) Upoznavanje studenata/kinja sa različitim shvatanjima pojma 'modernost'; (b) Upoznavanje studenata/kinja sa specifičnim antropološkim pristupom pitanjima modernosti: kako antropologija koncipira fenomen 'modernost'? koja ona pitanja postavlja?; na koje teme se ona fokusira?; (c) Upoznavanje studenata/kinja sa specifičnim kritičnom potencijalom antropološkog pristupa pitanjima modernosti; (d) Unaprijeđenje vještina induktivne argumentacije i kritičke analize društvenih procesa na osnovi etnografskih istraživanja i drugih empirijskih saznanja; (e) Jačanje sposobnosti suspendiranja vlastitih pretpostavki koje odražavaju normativne društvene ideje.				
SDG (cilj održivog razvoja)	SDG 3 - Zdravlje i blagostanje SDG 4 - Kvalitetno obrazovanje SDG 5 - Rodna ravnopravnost SDG 10 - Smanjenje nejednakosti				

	SDG 15 - Očuvanje života na zemlji SDG 16 - Mir, pravda i snažne institucije
Ishodi učenja	Nakon pohađanja predmeta, studenti/kinje će imati alate kojima će moći artikulirati kritičko znanje o različitim shvatanjima modernosti; prepoznati i upotrebiti ključne antropološke pojmove za analizu modernosti u razumijevanju društvenih procesa u savremenom svijetu; prepoznati i formulisati kritička pitanja o načinu na koji se pojam modernosti mobilizira kao normativnu osnovu za legitimiziranje određenih poretka i procesa u svijetu; primjeniti taj kritički pristup na dominantne ideje u vlastitom društvu.

Sadržaj kolegija/nastavnog predmeta	
Sedmica	Nastavna jedinica
Datum	
1.	Uvodna sesija
2.	Modernost i 'napredak'
3.	Modernost i njeni drugi
4.	Antropologija, razlike, modernost
5.	'Tranzicija'
6.	Prošla budućnost modernosti
7.	Modernost i kolonijalizam
8.	Polusestrialna provjera znanja studenata
9.	Modernost i rasizam
10.	Moć i modernost
11.	Neoliberalizam i fleksibilnost
12.	Rod, seksualnost i 'Evropeizacija'
13.	Antropocentrizam i razlikovanje 'čovjeka'/'prirode'
14.	Infrastruktura
15.	Završna sesija
16.	Priprema za ispit (u ovoj sedmici nema nastave)

17.	Završna provjera znanja za studente/kinje I. i II. ciklusa po Bolonjskom procesu
18.	

Način izvođenja nastave (oblici i metode)	Nastava će se sastojiti od predavanja, uključujući audiovizualne materijale, i vježbi u kojima se fokusiramo na diskusiju i kritičko promišljanje.								
Obaveze studenata i elementi praćenja rada studenata u toku semestra (struktura izvođenja konačne ocjene i bodovanje)	<p>Svaka nastavna jedinica će biti organizovana oko izabranih tekstova na BHS ili na Engleskom jeziku. Čitanje obavezne literature u pripremi za relevantnu nastavnu jedinicu je nabitniji oblik studentskog rada za ovaj predmet.</p> <p>Struktura bodovanje:</p> <table> <tr> <td>Redovno prisustvo nastavi</td> <td>10%</td> </tr> <tr> <td>Učešće u vježbama</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>Polusemestralna provjera znanja</td> <td>20%</td> </tr> <tr> <td>Završna provjera znanja</td> <td>50%</td> </tr> </table>	Redovno prisustvo nastavi	10%	Učešće u vježbama	20%	Polusemestralna provjera znanja	20%	Završna provjera znanja	50%
Redovno prisustvo nastavi	10%								
Učešće u vježbama	20%								
Polusemestralna provjera znanja	20%								
Završna provjera znanja	50%								
Skala ocjenjivanja	<p>Konačan uspjeh studenata/studentkinja nakon svih predviđenih oblika provjere znanja, vrednuje se i ocjenjuje sistemom ocjenjivanja kako slijedi:</p> <p>a) 10 (A) - izuzetan uspjeh bez grešaka ili sa neznatnim greškama, nosi 95-100 bodova; b) 9 (B) - iznad prosjeka, sa ponekom greškom, nosi 85-94 boda; c) 8 (C) - prosječan, sa primjetnim greškama, nosi 75-84 boda; d) 7 (D) - općenito dobar, ali sa značajnim nedostacima, nosi 65-74 boda; e) 6 (E) - zadovoljava minimalne uslove, nosi 55-64 boda; f) 5 (F, FX) - ne zadovoljava minimalne uslove, manje od 55 bodova.</p>								
Literatura	<p>Svaka nastavna jedinica će biti organizovana oko izabranih tekstova na BHS ili na Engleskom jeziku. Precizna uputstva za svaku nastavu jedinicu će biti dostupna tokom semestra.</p> <p>Bhambra G.K. 2013. 'Preface: from rethinking modernity to reparatory sociology' In: <i>Rethinking Modernity: Postcolonialism and the Sociological Imagination</i>. Basingstoke: Palgrave Macmillan. vii-xxii.</p> <p>Birešev A. 2012. 'Politička ekologija Bruna Latara' U: Birešev A., Pudar G. i Bošković D. (ur.) <i>Priroda, etika, politika: ekološke (pre)okupacije i (pre)orijentacije</i>. Beograd: IFDT.</p> <p>Brković Č. 2017. <i>Managing ambiguity: how clientelism, citizenship, and power shape personhood in Bosnia and Herzegovina</i>. Oxford: Berghahn.</p> <p>Brković Č. 2018. 'Epistemological eclecticism: difference and the "Other" in the Balkans and beyond' <i>Anthropological Theory</i> 18:1, 106-128.</p> <p>Drajfus H. & Rabinov P. [Dreyfus H. & Rabinow P.] 2017 (1982). <i>Mišel Fuko: Iza strukturalizma i hermeneutike (preveo P Novakov)</i>. Novi Sad: Mediterran.</p> <p>Erdei I. 2012. <i>Čekajući Ikeu: potrošačka kultura u postsocijalizmu i pre njega</i>. Beograd: Etnološka biblioteka.</p> <p>Ferguson J. 2002. 'Global disconnect: abjection and the aftermath of modernism' In: Inda X. & Rosaldo R. (eds) <i>The Anthropology of Globalisation</i>. Oxford: Blackwell. 136-153.</p> <p>Fraser N. 2014 (2003). 'Od discipline do fleksibilizacije? Ponovno iščitavanje Foucaulta u sjeni globalizacije (prevela T Okić)' <i>Sophos: časopis mladih istraživača</i> 7, 243-259.</p> <p>Hol S. [Hall S.]. 2018 (1992). <i>Zapad i ostatak sveta (prevela I Maksić)</i>. Beograd: Karpos.</p>								

- Helms E. 2008. 'Ljubi se istok i zapad: rod, orijentalizam i balkanizam u bošnjačkim diskursima' U: Jambrešić Kirin R. & Prlenda S. (ur.) *Feminizmi u transnacionalnoj perspektivi: promišljanje sjevera i juga u postkolonijalnosti*. Zagreb: Institut za etnologiju i folkloristiku - Centar za ženske studije. 23-40.
- Helms E. 2024. 'Race in place: scales of difference along the Balkan Route of migration' *Ethnic and Racial Studies* pre-published on line, doi 10.1080/01419870.2024.2394589
- Henig D. 2019. 'Living on the frontline: indeterminacy, value and military waste in postwar Bosnia-Herzegovina' *Anthropological Quarterly* 92:1, 85-110.
- Inda J.X. (ed) 2005. *Anthropologies of modernity: Foucault, governmentality and life politics*. Oxford: Blackwell.
- Jansen S. 2009. 'In memoriam: crveni pasoš. O svakodnevnoj geopolitici zatočenosti (prevela A Bajazetov)' U: Đerić G. (ur.) *Pamćenje i nostalgija: neki prostori, oblici, lica i naličja*. Beograd: Filip Višnjić. 11-42.
- Jansen S. 2013 'People and things in the ethnography of borders: materialising the division of Sarajevo' *Social Anthropology* 21:1, 23-37.
- Jansen S. 2020. *Čežnja u medjuvremenu: 'normalan život' i država u jednom sarajevskom naselju (prevela A Bajazetov)*. Beograd: XX Vek.
- Johnson C. 2018. 'District heating in Belgrade: the politics of provision' In: Shove E. & Trentmann F. (eds) *Infrastructures in practice*. London: Routledge. 102-114.
- Kalezić D. & Brković Č. 2016. 'Queering as Europeanisation, Europeanisation as Queering' In: Bilić B. (ed) *LGBT activism and Europeanisation in the post-Yugoslav space*. London: Palgrave. 155-177.
- Kosseleck R. 1985 (1979). *Futures past: on the semantics of historical time (transl. K Tribe)*. Cambridge: MIT Press. 267-288.
- Latur B. [Latour B.]. 2011 (1991). *Nikada nismo bili moderni: esej iz simetrične antropologije (prevela O Petronić)*. Novi Sad: Mediterran.
- Li T.M. 2022. 'Foucault foments fieldwork at the university' In: Bubandt N. & Schwarz Wentzer T. (eds) *Philosophy on Fieldwork: Case Studies in Anthropological Analysis*. London: Routledge. 214-230.
- Niewöhner J. 2015. 'Infrastructures of Society, Anthropology of' In: Wright J.D. (ed) *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences (2nd edition)*. London: Elsevier. 119-125.
- Ojani C. 2021. 'Infrastructures, Anthropology of' In: Callan H. & Coleman S. (eds) *The International Encyclopedia of Anthropology*. London: Wiley Blackwell.
- Rexhepi P. 2018. 'The politics of postcolonial erasure in Sarajevo' *Interventions* 20:6, 930-945.
- Spasić I. 2007. 'Bruno Latur, akteri-mreži i kritika kritičke sociologije' *Filozofija i društvo* 18:2, 43-72.

Napomene